

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Antibiotická politika z perspektivy Ministerstva zemědělství ČR

Ing. Jiří Šír

náměstek pro řízení Sekce komodit, výzkumu a poradenství

Středoevropský veterinární kongres

5. dubna 2014

AMR v kontextu působnosti MZe (I)

- Podmínky ovlivňující zemědělství a výrobu potravin
 - stále komplexnější
 - Produkční systémy - tlak na efektivitu - integrace
 - Podmínky obchodování
 - ČR – podmínky maloobchodních řetězců
 - Zemědělské politiky – dotační programy
 - Mezisektorový přesah – zdraví člověka - životní prostředí
 - stále méně stabilní, s rostoucími dopady
 - Extrémy počasí – životní prostředí
 - Méně subjektů – vyšší koncentrace –specializace
 - Mezinárodní (globální) standardy vs. liberalizace světového obchodu
 - Ekonomicko – sociální podmínky
 - stále obtížněji předvídatelné – často se rozhoduje mimo ČR s možností ČR je ovlivnit v omezené míře

AMR v kontextu působnosti MZe (II)

- Dlouhodobé cíle Mze
 - Zajištění přiměřené potravinové soběstačnosti ČR do roku 2030 v základních komoditách, které lze v ČR produkovat;
 - Udržitelné hospodaření s přírodními zdroji při zabudování závazků v oblasti klimatu;
 - Podpora tvorby nových pracovních míst a zlepšování kvality života nejen ve venkovském prostředí;
 - Bezpečnost potravin a Důvěra spotřebitelů.

AMR v kontextu působnosti MZe (III)

- Výzvy, kterým bude MZe čelit
 - Environmentální závazky
 - Pařížský summit – snížení emisí skleníkových plynů o 40 % - zapojení zemědělského sektoru („non-ETS“)
 - Novela směrnice o národních emisních stropích – snížení emisí amoniaku – aktuální cíl pro ČR – 22 %
 - Obchodní dohody – mezinárodní standardy – vč. otázek spojených s GMO, standardy pohody zvířat, apod.
 - AMR
 - Vnímaná jako globální hrozba
 - Primární rizika pro zdraví veřejnosti
 - Výrazná politická vůle tuto oblast efektivně řešit
 - Další....

Rezistence k antimikrobikům (AMR) jako globální hrozba

• WHO

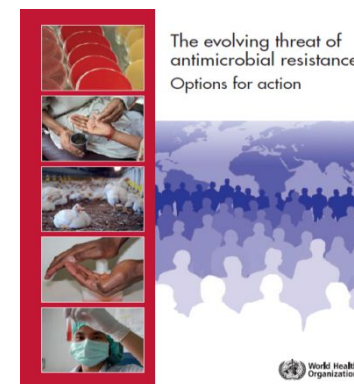
- Poziční dokumenty, stanoviska, zprávy k AMR
- Globální akční plán pro tlumení AMR (05/2015)

- Samotná EU – 25,000 úmrtí v důsledku AMR
- Vícenáklady spojené s AMR – 1,5 mld Euro
- 5 strategických cílů
 - Zlepšit povědomí a znalosti o AMR – účinná komunikace, vzdělávání, trénink
 - Zvýšit úroveň znalostí a důkazů pomocí dozorových programů a výzkumu
 - Snížit incidenci infekcí prostřednictvím opatření v oblasti sanitace, hygieny a prevence
 - Optimalizovat používání antimikrobních léčiv v humánní a veterinární medicíně
 - Vyvinout ekonomický systém udržitelného investování do nových léčiv, diagnostik, vakcín a dalších opatření

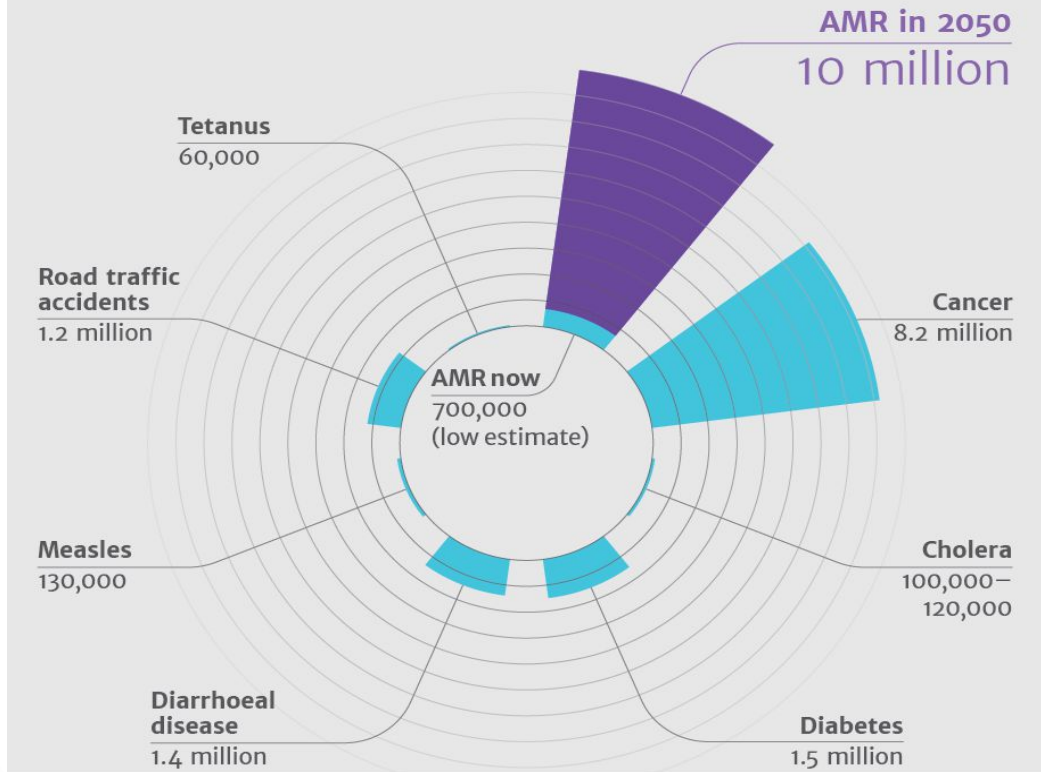
• WHO/FAO/OIE tripartita pro „One Health“

• Pozice ČR:

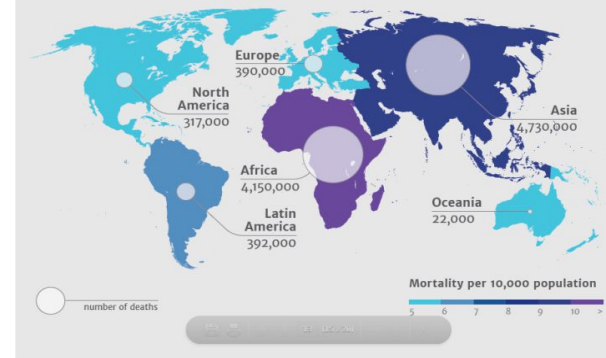
- Prakticky ve všech cílech ČR již dnes přijala či přijímá opatření, např. prostřednictvím
 - Akčního plánu Národního antibiotického programu 2011–2013 – příprava nového AP ČR
 - Pracovní skupina pro antimikrobika při Mze
 - Dotační programy (pohoda zvířat, ozdravování)

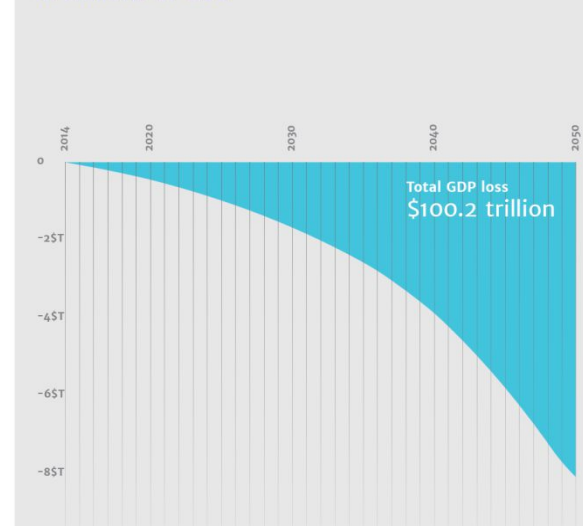
Deaths attributable to AMR every year compared to other major causes of death

Deaths attributable to AMR every year by 2050

AMR's impact on World GDP in trillions of USD

Zdroj: The Review on Antimicrobial Resistance, Chaired by Jim O'Neil

http://amr-review.org/sites/default/files/AMR%20Review%20Paper%20-%20Tackling%20a%20crisis%20for%20the%20health%20and%20wealth%20of%20nations_1.pdf

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

AMR v kontextu EU (I)

• EU - Akční plán EK - 2011 The 12 Actions

What is the EU doing?

The EU has been active in this field for more than 15 years. It strives to tackle this pressing issue with a **"One Health" approach**. The Commission's 2011 **Action Plan against the rising threats from AMR** contains 12 actions for implementation with EU Member States and identifies 7 areas where measures are most needed:

- 1- making sure antimicrobials are used appropriately in both humans and animals
- 2- **preventing** microbial infections and their spread
- 3- **developing new effective antimicrobials** or alternatives for treatment
- 4- **cooperating with international partners** to contain the risks of AMR
- 5- improving **monitoring and surveillance** in human and animal medicine
- 6- promoting **research and innovation**
- 7- improving **communication, education and training**

- Výstupy související s AP EK:

- „Prudent use guideline“
- Monitoring zoonóz a indikátorových mikroorganismů
- Vědecké zprávy ohledně dopadu AMR na zdraví veřejnosti a zdraví zvířat (EMA, EFSA, ECDC, SCENHIR)

AMR v kontextu EU (II)

- EU - Ministerská konference – NL PRES Amsterdam, 2/2016 – výstup:
- Návrh závěrů Rady ohledně dalších kroků k tlumení AMR:
 - „One Health“ přístup
 - Všechny členské státy - Akční plány - 2017
 - Nový komplexní akční plán EU
 - Nová koordinační struktura – „EU One Health Platform“ -
 - kontrola plnění, vzájemné hodnocení, výměna „best practices“
 - Systémy surveillance – rezistence + používání VLP – posílení a harmonizace
 - Konkrétní cíle útlumu rezistence + používání LP – snížení rozdílů mezi ČS
 - Jednotné stanovisko EU v globální diskusi
 - Podpora výzkumu – „European Multidisciplinary Strategy Commission“

AMR v kontextu EU (III)

- **Pozice ČR** k návrhu závěrů Rady:
 - ČR podporuje další opatření k tlumení AMR
 - Vážnost situace zejména v oblasti humánní medicíny
 - Podpora „One Health“
 - Potřeba koordinovaného přístupu v obou sektorech – v ČR aplikováno dlouhodobě
 - Opatření primárně provádět na úrovni členských států
 - ČR vnímá stanovení konkrétních cílů jako nereálné – na místo toho navrhuje přijetí konkrétních opatření ČS
 - V oblasti zdraví zvířat – trvale udržitelné snižování objemu používaných antimikrobik – bez negativního dopadu na zdraví a pohodu zvířat

AMR v kontextu EU (IV)

- **Pozice ČR** k návrhu závěrů Rady: **(pokrač.)**
 - Odpovědné předepisování – úloha veterinárního lékaře
 - ČR nepodporuje úplný zákaz preventivního používání antimikrobik u zvířat – podporuje zákaz rutinního preventivního používání antimikrobik
 - Provázání na novou legislativu v oblasti zdraví zvířat – harmonizovaná pravidla pro sledování rezistence u cílových patogenů
 - Aplikace shodných standardů EU – dovoz ze 3. zemí – konkurenceschopnost EU

AMR v kontextu EU (V)

- EU – Nové právní předpisy

- Nařízení EP a Rady 2016/429 – „právní rámec pro zdraví zvířat“ (AHL)
 - Mikroorganismy, u kterých se vyvinula rezistence – shodné zacházení, jako by šlo o nákazu
 - Dopady:
 - Seznamy nálezů
 - Požadavky na chovatele / veterinární lékaře / členské státy
 - Eradikační programy

AMR v kontextu EU (VI)

- Návrh nařízení pro veterinární léčivé přípravky
 - Zveřejněno EK - 09/2014
 - Zpráva v 1. čtení v Evropském parlamentu (ENVI)
- Návrh nařízení pro medikovaná krmiva
 - Zveřejněno EK - 09/2014
 - Zpráva v 1. čtení v Evropském parlamentu (AGRI)
 - Původně se měl projednávat samostatně – na základě tlaku ČS – koordinovaně s nařízením pro VLP

Pozice ČR při projednávání právních předpisů EU pro veterinární léčivé přípravky

- Podpora „One Health“ přístupu
- Podpora opatření vedoucích ke zlepšování zdravotního stavu zvířat a odpovědnému používání antimikrobik, lépe než paušální restrikce
- Potřeba řešit VŠECHNY prvky s dopadem na AMR
- Některé prvky vyžadují zvláštní diskusi
 - Systémy sběru dat o používání léčiv
 - Internetový prodej léčiv
 - Úplný zákaz preventivního podávání antibiotik

.....administrativní zátěž / finanční zátěž / přínos opatření.....

Priority MZe v oblasti AMR

- Strategie Ministerstva zemědělství s výhledem do r. 2030
 - Udržitelnost českého zemědělství a potravinářství při zvyšování jeho konkurenceschopnosti
 - 2030 – ČR má být přiměřeně potravinově soběstačná
 - Bezpečnost potravin a ochrana spotřebitelů
 - Zvyšování úrovně přidané hodnoty (zpracování) domácí produkce
 - Snižování závislosti na dovozech
 - Zaměření na kvalitu
- Problematika AMR – chápána MZe jako jedna z příležitostí k naplnění strategie a priorit MZe
 - ***AMR je komplexní problematika - vyžaduje přijetí souboru navazujících opatření v jednotlivých oblastech***

Opatření MZe k plnění strategie a priorit (I)

• Zaměření na kvalitu

- Zavádění režimů jakosti v oblasti živočišných komodit (mléko spuštěno letos, vepřové maso ve fázi debat s NVO)
- Dotační tituly (s nepřímou vazbou k tlumení AMR)
 - Zdraví zvířat – nálezový fond
 - Pohoda zvířat (skot, drůbež, prasata)
- Příprava systému „uznaných organizací producentů“
 - Možnost preferenčních bodů za účast pro hodnocení projektů
- Označování potravin / informace pro spotřebitele
 - „Česká potravina“
 - Aktivity Potravinářské komory ČR v označování potravin

Opatření MZe k plnění strategie a priorit (II)

- **Národní opatření ke snižování výskytu onemocnění v chovech zvířat, příklady**
 - Zdraví zvířat, př.
 - Skot – program ozdravení IBR
 - Prasata – program ozdravení PRRS
 - Drůbež – program tlumení salmonel
 - Dobré životní podmínky zvířat
 - Dotační tituly MZe (národní dotace i PRV EU)
 - Vzdělávání na všech úrovních
 - Veterinární lékaři
 - Chovatelé
 - Státní správa
 - Výzkum

Opatření MZe k plnění strategie a priorit (III)

- **Národní opatření k odpovědnému používání antimikrobik, příklady**
 - Pracovní skupina pro antimikrobika při Mze
 - *Surveillance rezistence a spotřeb*
 - *Kontroly*
 - *Doporučené postupy*
 - *Výzkum*
 - Akční plán Národního antibiotického programu
 - Vyhodnocení AP 2011–2013
 - Příprava nového AP
 - Vymezení odpovědnosti veterinární lékař – chovatel
 - Nové nařízení pro zdraví zvířat
 - Vnitrostátní předpisy
 - Veterinární zákon

Shrnutí (I)

- MZe vnímá AMR jako problém, který má potenciál zásadním způsobem ovlivnit podmínky zemědělské produkce / výroby potravin v ČR
- I přes zřejmý mezinárodní kontext AMR považuje MZe za primární opatření přijímaná na úrovni členských států
- MZe preferuje opatření ke zlepšování zdravotního stavu zvířat / pohody zvířat vedoucí ke snižování potřeby používání antimikrobik v ČR – v souladu s principem „prevence lepší než léčba“, důraz na odpovědné používání léčiv
- MZe vnímá AMR jako příležitost k dosažení dlouhodobých cílů MZe s ohledem na udržitelnost zemědělské produkce a potravinářského průmyslu v ČR
- Řešení AMR nabízí možnost tvorby přidané hodnoty pro domácí produkci – efektivní komunikace se spotřebiteli

Shrnutí (II)

- Opatření k účinnému řešení AMR vyžadují systematický, dlouhodobý přístup – jsou nákladná – dotační programy – mají zahrnovat „investice“ do řešení AMR
- Součástí řešení musí být veterinární profese – garance odbornosti, zdraví zvířat, prevence, ozdravování, dobré životní podmínky, zoonózy – zdraví veřejnosti
- Předpisy EU – ČR snaha o maximální zohlednění zájmů ČR, analýza dopadů, argumentace proti návrhům, které představují administrativní / finanční zátěž, která není úměrná efektům
- MZe – podpora výzkumu – generování důkazů, hodnocení rizika AMR, zdraví zvířat, bezpečnost potravin, omezování potřeby využívání principu předběžné opatrnosti, rozvoj alternativ k antimikrobikům

Shrnutí (III)

- Výzkum – spolupráce s veterinárním farmaceutickým průmyslem
- Dozorová činnost – veterinární péče, hygiena potravin, veterinární léčiva, medikovaná krmiva, krmiva – surveillance programy, ilegální aktivity
- Pracovní skupina pro antimikrobika – základ pro hledání řešení v resortu MZe ve všech oblastech – výstupy, zprávy pro poradu vedení MZe
- Mezisektorová spolupráce – MZ (MŽP)
- MZe – aktivní zapojení do přípravy nového Akční plánu ČR pro AMR
- Snaha zohlednit podporu opatření k tlumení AMR alespoň nepřímo v zaváděných dotačních titulech.

Závěr

- Přístup „jedno zdraví“
- Prevence je lepší než léčba
- Podpora správné praxe spíše než restrikce
- Udržitelná a konkurenceschopná produkce
- Ochrana a důvěra spotřebitele

Děkuji za pozornost !

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ